

แผนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต 4 ปี (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 – 2556)
และแผนปฏิบัติการการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553)
ของ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

สรุปผลการศึกษา วิเคราะห์ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) มองเห็นว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการทุจริตต่าง ๆ เกิดจากการที่กระบวนการยุติธรรมในสังคมไทยยังไม่เข้มแข็งมักถูกแทรกแซงจากผู้มีอิทธิพลและนักการเมือง ตลอดจนการที่ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายขั้นพื้นฐานและขั้นตอนการอำนวยความสะดวก ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงบริการด้านอำนวยความสะดวกได้อย่างเต็มที่ ซึ่งปัจจัยที่กล่าวส่งผลให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันมากขึ้นโดยดัชนีวัดคุณได้จากการคอร์รัปชันในประเทศไทยลดลงจากคะแนนเต็ม 10 ในปี 2549 ประเทศไทยได้คะแนน 3.6 ส่วนในปี 2550 ได้คะแนน 3.3 สำนักงาน ปปช. เห็นว่าเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้คะแนนประเทศไทยตกต่ำไปกว่านี้จึงได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีเครื่องมือชี้นำการพัฒนาเครือข่ายพันธมิตรด้านกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ยั่งยืนและต่อเนื่องทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวมีหลักการพื้นฐาน 3 ประการคือ

- ต้องยึดมั่นในหลักประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- ต้องช่วยแก้ไขหรือบรรเทาสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่ฝ่ายมาและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชนต้องการปัญหาในอนาคต
- ต้องเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสังคมร่วมกันคิดและแสดงความคิดเห็นภายใต้หลักการพื้นฐานดังกล่าว

โดยยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวมีกลไกในการขับเคลื่อน 4 ประการคือ

1. ประสานความร่วมมือ

- ประสานความร่วมมือในระดับนโยบายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและภาคการเมือง
- ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในต่างประเทศ

2. การพัฒนาระบบบริหารจัดการ

- กระจายอำนาจ
- การปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ
- การพัฒนากลไกการบริหารจัดการ

3. การสร้างมาตรฐาน

- การกำหนดมาตรฐานขยายระบบงาน
- การกำหนดจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน

4. การติดตามประเมินผล

- การประเมินผลการดำเนินงาน ระยะเวลาการดำเนินงานและผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการ
- การประเมินผลระดับมาตรการ/แนวทางดำเนินการ
- การติดตามและประเมินผลระดับยุทธศาสตร์
- การติดตามและประเมินผลภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โดยสรุปยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามเป็นการจัดทำเพื่อยกระดับการทำงานของข้าราชการไทย ให้การคอร์รัปชันหมดไปจากสังคมข้าราชการและสังคมทั่วไป ดังนั้น สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) จึงได้ศึกษา วิเคราะห์ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมทั้งการนำแผนป้องกันและปราบปรามการทุจริต 4 ปี (ปีงบประมาณ 2552 – 2555) มาทบทวนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนป้องกันและปราบปรามการทุจริต 4 ปี (ปีงบประมาณ 2553 – 2556) และจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประจำปีงบประมาณ 2553 ของ สศค.

หลักการและเหตุผลในการจัดทำแผนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต 4 ปี (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 – 2556) และ แผนปฏิบัติการการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 เห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐนำแนวทางและมาตรการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ไปใช้เป็นกรอบทิศทางในการประสานความร่วมมือในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัตินโยบาย 4 ปี และแผนปฏิบัตินโยบายประจำปี สำนักงานเศรษฐกิจการคลังได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 และแผนป้องกันและปราบปรามการทุจริต 4 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553-2556) ดังขั้นตอนการดำเนินการ ต่อไปนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูล เพื่อใช้เป็นแนวทางดำเนินการจัดทำแผนป้องกันและปราบปรามการทุจริต 4 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 – 2556) ของ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และแผนปฏิบัติการการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 ของ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ประกอบด้วย ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้
 - ยุทธศาสตร์ที่ 1 : ปลูกจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและสร้างวินัยแก่ทุกภาคส่วน
 - ยุทธศาสตร์ที่ 2 : รวมพลังแผ่นดินป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 - ยุทธศาสตร์ที่ 3 : เสริมสร้างความแข็งแกร่งแก่หน่วยงานต่อต้านการทุจริต
 - ยุทธศาสตร์ที่ 4 : สร้างบุคลากรมืออาชีพป้องกันและปราบปรามการทุจริต

2. วิเคราะห์ความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจจะก่อให้เกิดการทุจริต การปฏิบัติ และ/หรือ ละเว้น การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในการปฏิบัติราชการ โดยวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยเสี่ยงที่อาจเป็นเหตุทำให้

1) การปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ของข้าราชการเป็นไปในลักษณะที่ขาดหรือมีความรับผิดชอบไม่เพียงพอ

2) การปฏิบัติหน้าที่ไปในทางที่ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือในความมีคุณธรรม ความมีจริยธรรม

3) การปฏิบัติหน้าที่โดยการขาดการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล

3. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

4 ประเมินผลที่ได้จากระบบการรับฟังข้อร้องเรียนของส่วนราชการหรือที่มีการร้องเรียนผ่านศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย หรือศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ไม่มีข้อร้องเรียน

5. วิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การปฏิบัติและ/หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของโครงการสำคัญที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2553

6. นำข้อมูลได้จากข้อ 1 ประกอบการพิจารณาจัดทำแผนป้องกันและปราบปรามการทุจริต 4 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 – 2556) ของ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และแผนปฏิบัติการการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 ของ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ตามแนวทางที่กำหนด

ปัจจัยความเสี่ยงที่ก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่กับกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมและวัฒนธรรมของประเทศ นำมาซึ่งกระแสบริโภคนิยม วัตถุนิยม ตลอดจนโครงสร้างสังคมไทยมีลักษณะเป็นระบบอุปถัมภ์มาตั้งแต่โบราณกาล โดยผู้มีอำนาจจะให้ความช่วยเหลือญาติมิตรด้วยวิธีการต่างๆ การทุจริตจึงมีลักษณะเป็นวัฏจักร และเครือข่ายที่เกิดขึ้นในทุกระดับอย่างเป็นระบบ เป็นการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลในลักษณะของกลุ่มเครือญาติ เพื่อน นาย ผู้อุปการคุณในกลุ่มนักการเมือง ข้าราชการและนักธุรกิจ ซึ่งการให้ความช่วยเหลือบางครั้งเข้าข่ายการทุจริตและประพฤติมิชอบ แต่ไม่ได้มีความผิดทางกฎหมาย เนื่องจากเจ้าหน้าที่ไม่ได้ทำผิดกฎหมายดังนั้นจึงได้เกิดกฎหมายใหม่ ๆ หลายฉบับเพื่อให้สามารถเอาผิดกับผู้ทุจริตได้ โดยปัจจัยของการทุจริตประพฤติมิชอบประกอบด้วย

1. ปัจจัยจากเศรษฐกิจและการครองชีพ

ทั้งนี้เนื่องจากค่าครองชีพในสังคมไทยค่อนข้างสูงประกอบกับรายได้ต่ำทำให้รายได้กับค่าครองชีพไม่สัมพันธ์กันข้าราชการไทยจึงต้องดิ้นรนเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวประกอบกับภาคเอกชนซึ่งมักจะไม่ชอบขั้นตอนการติดต่อราชการเพราะเสียเวลาจึงจ่ายเงินเพื่อลดขั้นตอน ดังนั้น จากขั้นตอนเล็ก ๆ ก็นำมาถึงการร่วมมือกันหาผลประโยชน์จากโครงการใหญ่ ๆ ของภาครัฐ

2. ปัจจัยด้านการเมือง สาเหตุเกิดจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

2.1 การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ก่อให้เกิดนักการเมือง และการลงสมัครรับเลือกตั้งต้องลงทุนค่อนข้างสูงเนื่องจากคนไทยยังขาดความรู้และยากจน ซึ่งเมื่อการได้มาซึ่งอำนาจต้องแลกด้วยเงิน ทำให้นักการเมืองต้องหาเงินคืนด้วยการใช้อำนาจในการแสวงหาผลประโยชน์ ก่อให้เกิดการทุจริตในวงราชการอย่างกว้างขวาง

2.2 ระบบพรรคการเมืองก่อให้เกิดการรวมกลุ่มกันแสวงหาผลประโยชน์กลายเป็นหากินเป็นกลุ่ม

2.3 มีการประมุขตัวนักการเมืองเพื่อต้องการให้ได้มีเสียงข้างมากและได้เป็นฝ่ายรัฐบาล

3. ปัจจัยจากสภาพแวดล้อมทางสังคม

ปัจจุบันสังคมไทยเป็นสังคมที่มีการแข่งขันสูงและนิยมใช้วัตถุมากขึ้น คุณธรรมอาจลดน้อยลงตามลำดับ มีการเอาแบบอย่างกันในสังคมที่กินอยู่อย่างฟุ่มเฟือยและไม่ถือว่าการทุจริตประพฤติมิชอบเป็นเรื่องน่าอับอายหรือเสียหาย ถ้ามีเงินสังคมจะยอมรับ ประกอบกับสังคมไทยยังฝังแน่นอยู่กับระบบเจ้าขุนมูลนาย ชาวบ้านเกรงกลัวข้าราชการ แม้จะรู้ว่าข้าราชการรายนั้นทุจริตแต่ก็ยังคงให้ความเคารพ เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ไม่รู้สึกรู้ว่าตัวเองประพฤติผิด เพราะยังคงได้รับการยอมรับจากสังคม รวมทั้งการได้รับของขวัญและของสัมมนาคุณถือเป็นเรื่องปกติ

4. ปัจจัยจากการบริหารงานของรัฐที่ขาดประสิทธิภาพ

การบริหารงานที่ขาดประสิทธิภาพหมายถึงการปกครองบังคับบัญชาที่หละหลวมและผู้บังคับบัญชาไม่สุจริตซึ่งเห็นได้บ่อย ๆ ได้แก่ การที่ไม่เข้มงวดในการควบคุม ขาดระเบียบวินัยในการทำงาน และการโกงกิน ถือเป็นเรื่องปกติจนเกือบเป็นประเพณีนิยมของบ้านเมือง เช่น การจ่ายเงินให้แก่ตำรวจ หรือจ่ายเงินให้เจ้าหน้าที่กรมที่ดินเพื่อลัดคิวให้การดำเนินการเร็วขึ้น

5. ปัจจัยเกิดจากกฎหมายหรือระเบียบมีข้อบกพร่อง

การทุจริตประพตติมิชอบเป็นการก่อประ โยชน์ให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายจึงมักไม่มีผู้เสียหายยอมออกมาเปิดเผยหรือหากมีฝ่ายใดจะออกมาเปิดเผยความจริงหากขาดหลักฐาน ก็จะถูกบังคับด้วยกฎหมายหมิ่นประมาท ประกอบกับกฎหมายมักเอาผิดกับผู้ให้และผู้รับ ดังนั้นจึงไม่บ่อยนักที่ผู้ให้สินบนรายใดดำเนินคดีกับผู้รับสินบน

6. ปัจจัยจากการมีตำแหน่งหน้าที่เอื้อต่อการกระทำผิด

ส่วนราชการใดจะเกิดการทุจริตหรือไม่ ปัจจัยหลักมักจะขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของหัวหน้าและความยึดมั่นในหลักจริยธรรม การทุจริตหลายครั้งเกิดจากผู้นำอ่อนแอ การทุจริตพบมากในข้าราชการระดับสูงที่มีอำนาจตัดสินใจ

7. ปัจจัยจากการตกอยู่ในภาวะแวดล้อมและอิทธิพลของผู้ทุจริต

การตกอยู่สภาพแวดล้อมและอิทธิพลของผู้ทุจริต ส่วนใหญ่มักจะเป็นข้อที่ข้าราชการอ้างว่าทำการประพตติมิชอบเนื่องจาก ทำตามน้ำไปเพื่อรักษาตัวให้รอดหรือบางครั้งเกิดการทุจริตเพราะอยู่ในกลุ่มผู้ทุจริตต้องเป็นไปตามน้ำไม่สามารถต้านได้

8. ปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น อิทธิของภรรยา เพราะภรรยาต้องการร่ำรวยเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจภายในครอบครัว ซึ่งผู้แสวงหาผลประโยชน์มักจะเข้าหาหลังบ้านของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่

สาเหตุการทุจริต

ปัจจุบันการทุจริตและประพตติมิชอบมีบทลงโทษข้าราชการไว้ในสถานะที่สูงที่สุด ทั้งทางแพ่ง อาญาและวินัยแต่ก็ยังคงมีระบบดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างเสมอและต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจาก

1. การทุจริตและประพตติมิชอบเป็นวัฒนธรรมองค์กร คนส่วนใหญ่มักมองเป็นเรื่องธรรมดาถ้าต้องการให้ทำเสร็จเร็วต้องจ่ายค่าน้ำร้อนน้ำชา

2. การทุจริตและประพตติมิชอบ เป็นเรื่องของการแบ่งสรรผลประโยชน์ที่ลงตัวผู้เกี่ยวข้องต่างได้ผลประโยชน์ร่วมกันมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับอำนาจหน้าที่และความเสี่ยงต่อการรับผลผิดพลาด

3. การทุจริตและประพตติมิชอบเป็นคคิความที่ไม่มีผู้เสียหายเนื่องจากทรัพย์ที่เสียหายมักเป็นทรัพย์ของแผ่นดินหรือเป็นเขตสาธารณะ

4. คนจับและคนผิดอยู่บ้านเดียวกันแทบทุกหน่วยงานมีหน่วยตรวจสอบภายในและในขณะเดียวกันก็มีการเรียกร้องผลประโยชน์ด้วย

5. กฎระเบียบข้อบังคับสมัยในปัจจุบันถ้าจะแบ่ง ความเข้มแข็งของระบบไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดความกลัวเกรง
6. มีช่องทางให้หลบหลีกมากทำให้ตามจับยาก

ปัจจัยการทุจริตใน สศค.

จากปัจจัยต่างๆ ที่เป็นแรงจูงใจที่จะทำให้ข้าราชการเกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ สศค. เป็นหน่วยงานที่ทำงานหลักในด้านการยกเว้นนโยบาย มีงบประมาณที่เกี่ยวกับการ จัดซื้อจัดจ้างซึ่งเป็นเรื่องหลัก ๆ ที่ก่อให้เกิดการประพฤติผิดได้ง่าย ดังนั้นความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริตใน สศค. น่าจะเกิดได้จากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดการทุจริตอันเกิดจากการขาดความรับผิดชอบ

1.1 เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญเรื่องระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง รวมทั้งไม่ใส่ใจหาความรู้ เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ

1.2 การเอื้ออาทรของเจ้าหน้าที่ทำให้เกิดผลเสียหายนับราชการ

1.3 ระบบการจัดทำหลักฐานการเบิกจ่ายวัสดุ/ครุภัณฑ์ไม่รัดกุมเพียงพอ

1.4 การจัดซื้อจัดจ้างอาจทำอย่างไม่เป็นระบบ

1.5 เจ้าหน้าที่อาจประมาทหรือขาดความรอบคอบ ทำให้ข้าราชการเสียผลประโยชน์

2. ความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดการทุจริตเนื่องจากประชาชนขาดความเชื่อถือในความมีคุณธรรม ความมีจริยธรรมของข้าราชการ

เนื่องจาก สศค. ไม่มีงบประมาณในการประมูลโครงการใหญ่ ๆ ทำให้ข่าวเรื่องการทุจริตของเจ้าหน้าที่ไม่ปรากฏ ดังนั้นความเสี่ยงในลักษณะดังกล่าวจะไม่เกิดใน สศค.

3. ความเสี่ยงที่เจ้าหน้าที่จะปฏิบัติงานโดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ขาดธรรมาภิบาล อาจเกิดได้ในลักษณะ

3.1 การประมูลมีบริษัทเข้าประมูลน้อยเนื่องจากปิดประกาศช้ากว่ากำหนด

3.2 แฉงราคาเพื่อให้ผู้เข้าประมูลทราบเฉพาะบางราย

3.3 ไม่จัดให้มีที่รับซองประกวดราคาอย่างชัดเจนหรือไม่รับซองประกวดราคา

3.4 ไม่เปิดดูรายชื่อผู้ทำงานจาก Website กรมบัญชีกลาง

3.5 ไม่ตรวจเช็คการฮั้วประมูล

หลักการวิเคราะห์ความเสี่ยง

นิยามของ “ความเสี่ยง”

คือ “เหตุการณ์ / การกระทำใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอนและจะส่งผลกระทบหรือสร้างความเสียหายหรือความล้มเหลวหรือโอกาสที่จะบรรลุความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทั้งในระดับองค์กร ระดับหน่วยงาน และบุคลากรได้”

แหล่งที่มาของความเสี่ยง แบ่งตามลักษณะดังต่อไปนี้

1. ความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก เช่น นโยบายภาครัฐ สภาพเศรษฐกิจในและต่างประเทศ สภาพสังคม กฎหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภัยธรรมชาติ
2. ความเสี่ยงจากปัจจัยภายใน เช่น ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ วัฒนธรรมองค์กร ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ การทุจริตภายในองค์กร
3. ความเสี่ยงจากการตัดสินใจ เช่น ข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจ ความสามารถในการบริหาร

การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง

การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงพิจารณาความเสี่ยงที่มีก่อนการควบคุม ตามเกณฑ์ประเมินที่กำหนดไว้ หากพบว่ามีความเสี่ยงเกินเกณฑ์กำหนด ให้หาวิธีการจัดการกับความเสี่ยงนั้นต่อไป

หลักเกณฑ์การประเมินความเสี่ยง

เพื่อให้ทราบถึงระดับความเสี่ยงที่เกิดขึ้น จะพิจารณาใน 2 ประเด็น คือ

1. โอกาสที่อาจเกิดขึ้น (Likelihood) หมายถึง ความเสี่ยงนั้นมีโอกาสเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด
2. ผลกระทบ (Impact) หมายถึง หากความเสี่ยงดังกล่าวเกิดขึ้น หน่วยงานจะได้รับความเสียหาย

มากน้อยเท่าใด

โอกาสที่อาจเกิดขึ้น (Likelihood)

ระดับ	คำอธิบาย	เกณฑ์การวัดระดับของโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง	
5	โอกาสสูงมาก	เกินกว่า 80 %ขึ้นไป	มีหลักฐานยืนยันถึงความน่าจะเป็นที่จะเกิดขึ้นได้จริง
4	โอกาสสูง	เกิน 60% แต่ไม่เกิน 80 %	มีประสบการณ์ที่ชี้แนะว่าน่าจะเป็นได้จริง
3	โอกาสปานกลาง	เกิน 30% แต่ไม่เกิน 60 %	ไม่มีหลักฐานหรือประสบการณ์ที่แสดงว่าจะเกิดขึ้นหรือไม่
2	โอกาสต่ำ	เกิน 10 % แต่ไม่เกิน 30 %	มีประสบการณ์ที่ชี้แนะว่าไม่น่าจะเป็นได้จริง
1	โอกาสต่ำมาก	ไม่เกิน 10 %	มีหลักฐานยืนยันถึงความไม่น่าจะเป็นได้จริง

ผลกระทบ (Impact)

เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของผลกระทบ							
ระดับ	คำอธิบาย	ประเมินเป็นตัวเงิน	การบรรลุผล ของงาน	ความคุ้มค่า	ชื่อเสียง และภาพ ลักษณ์	สังคม และ ประชาชน	อื่นๆ
5	รุนแรงมาก	เกิน 20 ล้านบาทขึ้นไป					
4	รุนแรง	เกิน 10 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 20 ล้านบาท					
3	ปานกลาง	เกิน 5 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 10 ล้านบาท					
2	น้อย	เกิน 1 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 5 ล้านบาท					
1	น้อยมาก	ไม่เกิน 1 ล้านบาท					

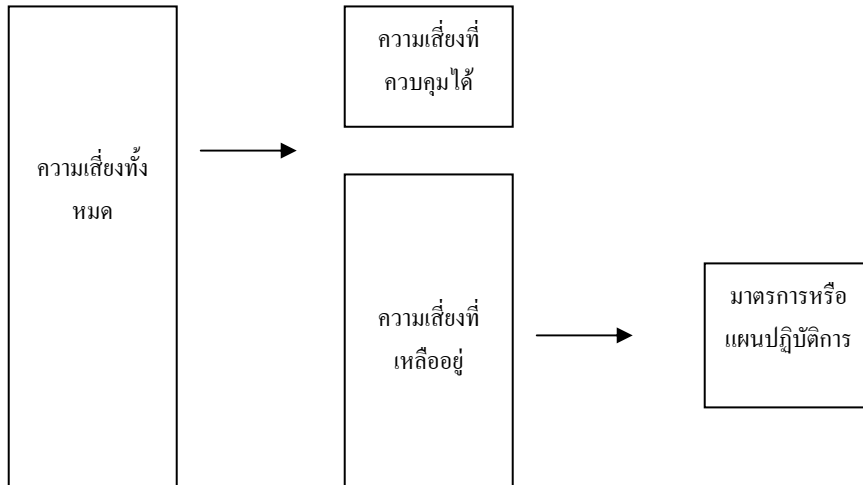
เมื่อทราบระดับของโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและระดับความรุนแรงของผลกระทบแล้วนำมา
กำหนดเป็นระดับความเสี่ยง ดังนี้

ความรุนแรงของผลกระทบ	โอกาสที่จะเกิดขึ้น				
	1-เกิดน้อยมาก	2-เกิดขึ้นน้อย	3-เกิดขึ้นมาก	4-เกิดขึ้นบ่อย	5-เกิดประจำ
5 - รุนแรงมาก	H	E	E	E	E
4 - รุนแรง	H	H	E	E	E
3 - ปานกลาง	M	M	H	H	E
2 - น้อย	L	L	M	H	H
1 - น้อยมาก	L	L	L	M	H

หมายเหตุ E = สูงมาก H = สูง M = ปานกลาง L = ต่ำ

พิจารณาว่าขณะนี้หน่วยงานมีการควบคุมความเสี่ยงอย่างไร โดยพิจารณาจากระบบควบคุมภายในที่มีอยู่ในปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาถึงการควบคุมที่มีอยู่แล้ว จึงทำการประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงอีกครั้งหนึ่ง การประเมินความเสี่ยงจะประเมินในเชิงคุณภาพ เช่น ชื่อเสียง ประสิทธิภาพการดำเนินงาน เป็นต้น และในเชิงปริมาณ เช่น การควบคุมค่าใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับ เป็นต้น

ความเสี่ยงที่เหลืออยู่หลังการควบคุม (Residual Risks) หากยังอยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ก็จะต้องมีมาตรการหรือแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการกับความเสี่ยงนั้นต่อไป

การจัดการกับความเสี่ยง

เมื่อได้ประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงแล้ว พบว่า ความเสี่ยงที่เหลืออยู่หลังการควบคุมสูงกว่าเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ก็จะต้องมีมาตรการหรือแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการกับความเสี่ยงนั้น โดยนโยบายบริหารความเสี่ยงของ สศค. กำหนดว่าความรุนแรงของความเสี่ยงในระดับปานกลางถึงต่ำ เป็นความเสี่ยงที่ยอมรับได้

การจัดการความเสี่ยงที่เหลืออยู่ ภายหลังจากควบคุมแล้วเป็นดังนี้

รหัส	ระดับความเสี่ยง	วิธีการจัดการ
E	Extreme = สูงมาก	ต้องมีมาตรการหรือแผนปฏิบัติการ
H	High = สูง	
M	Moderate = ปานกลาง	กำหนดให้มีผู้ดูแลรับผิดชอบ
L	Low = ต่ำ	กำหนดให้มีการควบคุมในกระบวนการปฏิบัติงาน

หลักและวิธีการจัดการกับความเสียง

1. หลักการในการจัดการกับความเสียง

ต้องเหมาะสมและคุ้มค่า มีผู้รับผิดชอบในการดำเนินการและมีกำหนดเวลาของมาตรการหรือแผนปฏิบัติการที่แล้วเสร็จชัดเจน

2. วิธีการจัดการกับความเสียง

1. มาตรการหรือแผนปฏิบัติการ

กรณีที่มีความเสียงอยู่ในระดับสูงถึงสูงมากให้กำหนดมาตรการเร่งด่วน หรือจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยมอบหมายผู้รับผิดชอบดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด

2. กำหนดให้มีผู้ดูแลรับผิดชอบ

กรณีที่มีความเสียงอยู่ในระดับปานกลาง ให้มีการกำหนดผู้ดูแลรับผิดชอบ โดยอาจเป็นระดับผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานคอยควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด

3. กำหนดให้มีการควบคุมในกระบวนการปฏิบัติงาน

กรณีที่มีความเสียงอยู่ในระดับต่ำ กำหนดให้มีการควบคุมในชั้นการปฏิบัติงาน โดยเน้นให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามกระบวนการของงานโดยเคร่งครัด

การวิเคราะห์ความเสี่ยงของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

การวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตการปฏิบัติและ/หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของโครงการสำคัญที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 จำนวน 3 โครงการ โดยคัดเลือกโครงการที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนด คือ พิจารณาคัดเลือกจากโครงการที่ได้รับงบประมาณสูงสุด 3 อันดับแรก ดังนี้

1. โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการเงินและเศรษฐกิจมหภาค วงเงิน 19 ล้านบาท
2. โครงการขยายบทบาท สศค. สู่อุภูมิภาค และการสัมมนาวิชาการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 วงเงิน 3 ล้านบาท
3. โครงการอบรมหลักสูตรการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ผู้การปฏิบัติของ สศค. วงเงิน 2 ล้านบาท

การวิเคราะห์ความเสี่ยงโครงการที่ใช้เงินงบประมาณสูงสุดใน สศค.

1. โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการเงินและเศรษฐกิจมหภาค

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) จัดหาระบบคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการฯ โดยการประกวดราคาซื้อด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction)

วัตถุประสงค์

1. จัดเก็บข้อมูลที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งานด้านต่างๆ ข้อมูลที่มีประโยชน์ ถูกต้อง และเพียงพอในการนำไปใช้ ด้วยการพัฒนาระบบการจัดเตรียมข้อมูลโดยมีกระบวนการนำเข้าข้อมูลสู่ระบบการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูล เพื่อจัดเก็บเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล หรือระบบคลังข้อมูล (Database or Data Warehouse) ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ นักวิเคราะห์ข้อมูลเรียกใช้ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ผ่านระบบการวิเคราะห์ข้อมูลและระบบการรายงานข้อมูล ที่จะช่วยในการจัดทำข้อมูลสำหรับกลุ่มผู้วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำระบบข้อมูลสำหรับผู้บริหาร และเผยแพร่ข้อมูลสำหรับผู้ใช้งานทั่วไป
2. นักวิเคราะห์ข้อมูลจากสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาคสามารถนำข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลด้านเศรษฐกิจมหภาค มาใช้ทำการวิเคราะห์และรายงานข้อมูลเศรษฐกิจมหภาค เพื่อการเสนอแนะนโยบายด้านเศรษฐกิจมหภาค โดยรวมแก่ผู้บริหารของ สศค. เพื่อพิจารณาตัดสินใจ
3. นักวิเคราะห์ข้อมูลจากสำนักนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงินสามารถใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลด้านการประกันภัย ในการติดตามฐานะการเงินและการดำเนินงานด้านการประกันภัย เพื่อการเสนอแนะนโยบายด้านการประกันภัย
4. นักวิเคราะห์ข้อมูลจากสำนักนโยบายระบบการเงินและสถาบันการเงิน สามารถใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลด้านการเงินในภาพรวมกับฐานข้อมูลด้านการเงินและรายงานผลการวิเคราะห์การเงินในภาพรวมทั้งหมด เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการเงินโดยรวม

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้บริหาร สศค. เศรษฐกรที่เป็นนักวิเคราะห์ข้อมูลและผู้ใช้ข้อมูลจาก สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำนักนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงิน สำนักนโยบายระบบการเงินและสถาบันการเงิน และศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ

ปัจจัยเสี่ยง

1. ความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก ได้แก่

- นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล
- สถานการณ์การเมือง ภาวะเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอก สภาพสังคม
- ระเบียบ e-Auction และข้อกำหนดอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 เป็นต้น

2. ความเสี่ยงจากปัจจัยภายใน ได้แก่

- ระยะเวลาในการทำสัญญา และความพร้อมในการเริ่มดำเนินงาน
- การปฏิบัติงานของคู่สัญญาตามข้อกำหนด (TOR) ในสัญญา ความเสี่ยงมีอัตราส่วนที่แปรผันกลับกับความชำนาญ ประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจเรื่องข้อมูลที่จะนำไปพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการเงิน และเศรษฐกิจมหภาคให้ตรงตามความต้องการของ สศค.
- ระยะเวลาในการสรุป/ผลการหารือ/ข้อยุติในประเด็นเรื่องข้อมูลและอื่นๆ หลังการประชุมระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก (การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก)
- การบริหารงาน การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และการใช้งานระบบสารสนเทศ
- ระยะเวลาการเบิกจ่ายเงินที่ไม่สัมพันธ์กับการส่งมอบงานและระยะเวลาในการตรวจรับงาน
- การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง

3. ความเสี่ยงจากการตัดสินใจ ได้แก่

- การปรับแก้ไข/เพิ่มเติม ข้อกำหนด (TOR) ในสัญญา ซึ่งมีผลกระทบกับระยะเวลาการดำเนินงาน
- การตรวจรับงานกรณีผลงานไม่ตรงกับความต้องการใช้ (Requirement) ของ สศค.

สรุปภาพรวมความเสี่ยง

ความเสี่ยงข้อ 1 เป็นความเสี่ยงภายนอกที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ ทำให้ควบคุมได้ยาก ส่วนความเสี่ยงในข้อที่ 2 – 3 เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานภายใน สศค. ซึ่งสามารถป้องกันความเสี่ยงเหล่านั้นได้ โดยการบริหารจัดการที่ดี แต่หากเกิดขึ้นแล้วไม่ได้รับการแก้ไขผลกระทบที่ได้คือโครงการนี้อาจจะได้ผลผลิตไม่เต็ม 100 เปอร์เซนต์ในด้านการใช้งานระบบสารสนเทศ

ภาพรวมโครงการ			ปัจจัยเสี่ยง	โอกาสที่จะเกิด	ความรุนแรง
จัดซื้อระบบเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ รวมถึงการจ้างพัฒนาระบบสารสนเทศฯ ดังนี้			1. ความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ - นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล - สถานการณ์การเมือง ภาวะเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอก สภาพสังคม - ระเบียบ e-Auction และข้อกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 เป็นต้น 2. ความเสี่ยงจากปัจจัยภายใน ได้แก่ - ระยะเวลาในการทำสัญญา และความพร้อมในการเริ่ม ดำเนินงาน - การปฏิบัติงานของคู่สัญญาตามข้อกำหนด (TOR) ในสัญญา ความเสี่ยงมีอัตราส่วนที่แปรผันกลับกับความชำนาญ ประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจ เรื่องข้อมูลที่จะนำไปพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการเงินและเศรษฐกิจมหภาคให้ตรงตามความต้องการของ สศค. - ระยะเวลาในการสรุป/ผลการหารือ/ข้อยุติในประเด็นเรื่องข้อมูลและอื่นๆ หลังจากการประชุมระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก (การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก) - การบริหารงาน การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และการใช้งานระบบสารสนเทศ - ระยะเวลาการเบิกจ่ายเงินที่ไม่สัมพันธ์กับการส่งมอบ งานและระยะเวลาในการตรวจรับงาน - การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง 3. ความเสี่ยงจากการตัดสินใจ ได้แก่ - การปรับแก้ไข/เพิ่มเติมข้อกำหนด (TOR) ในสัญญาซึ่งมีผลกระทบกับระยะเวลาการดำเนินงาน - การตรวจรับงานกรณีผลงานไม่ตรงกับความ ต้องการใช้ (Requirement) ของ สศค.	มาก (3)	ปานกลาง (3)
ที่	รายการ	จำนวน		มาก (3)	รุนแรง (4)
1	Blade Chassis หรือ Enclosure พร้อมระบบปฏิบัติการ	1 ชุด		น้อย (2)	รุนแรง (4)
2	Blade Server ทำหน้าที่เป็น Data Warehouse Server พร้อมระบบปฏิบัติการ	1 ชุด			
3	Blade Server พร้อมระบบปฏิบัติการประกอบด้วย - Blade Server ที่ทำหน้าที่เป็น Web Application & Web Report Server และ - Blade Server ที่ทำหน้าที่เป็น ETL (Extract, Transform, Load) & Developer Server	1 ชุด 1 ชุด		ประจำ (5)	ปานกลาง (3)
4	ระบบจัดเก็บข้อมูล (4.1) เครื่องจัดเก็บข้อมูล (SAN) (4.2) อุปกรณ์ SAN Switch	1 ชุด 1 ชุด		บ่อย (4)	ปานกลาง (3)
5	การเดินสายสัญญาณและการติดตั้ง	1 ระบบ		บ่อย (4)	ปานกลาง (3)
6	ระบบฐานข้อมูลแบบ Relational Data Base	1 ระบบ		ประจำ (5)	ปานกลาง (3)
7	ซอฟต์แวร์เพื่อการวิเคราะห์และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูล (Report, Analysis)	1 ระบบ		น้อยมาก (1)	ปานกลาง (3)
8	การสร้าง/พัฒนาระบบงานการจัดเก็บและเชื่อมโยงข้อมูล ประกอบด้วย - การพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการประกันภัย - การพัฒนาระบบสารสนเทศด้านเศรษฐกิจมหภาค	1 ระบบ 1 ระบบ		น้อย (2)	น้อย (2)
9	การ Consolidate ข้อมูลด้านการเงินของประเทศในภาพรวม	1 ระบบ		บ่อย (4)	ปานกลาง (3)

การคาดการณ์โอกาสที่จะเกิดและความรุนแรงจากปัจจัยเสี่ยง

1. ความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก

- เนื่องจากนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล สถานการณ์การเมือง ภาวะเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอก ตลอดจนสภาพสังคม เป็นความเสี่ยงภายนอกที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ ทำให้ควบคุมได้ยาก จากสถานการณ์ปัจจุบัน ความเสี่ยงเหล่านี้เกิดขึ้นมาก (3) และมีผลกระทบกับระยะเวลาการดำเนินโครงการที่อาจทำให้ล่าช้าไปได้เนื่องจากการประกาศหยุดงาน ดังนั้นความรุนแรงของผลกระทบน่าจะอยู่ที่ระดับปานกลาง (3) – รุนแรง (4)

- ระเบียบ e-Auction และข้อกำหนดอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 เป็นต้น โดยเฉพาะเรื่องการลงนามใน MOU บันทึกความร่วมมือในการขอใช้/แลกเปลี่ยนข้อมูล ที่อาจเป็นข้อมูลลับของหน่วยงานนั้น ซึ่งเมื่อเซ็นลงนามแล้วจะมีผลผูกพันและความรับผิดชอบ โอกาสเกิดน้อย (2) แต่หากเกิดแล้วคาดว่าจะมีความรุนแรงของผลกระทบอยู่ที่ระดับรุนแรง (4) เช่น มีการฟ้องร้องจากการกระทำผิด พรบ. ข้อมูลเพื่อสืบหาผู้เรียกใช้ข้อมูลที่กระทำความผิด และบางครั้งกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรค และข้อกำหนดที่มีความกำกวมเกี่ยวกับนโยบายของหน่วยงานเจ้าของข้อมูลอาจต้องใช้เวลาตีความนาน 4-5 เดือน

2. ความเสี่ยงจากปัจจัยภายใน

- ระยะเวลาในการทำสัญญา และความพร้อมในการเริ่มดำเนินงาน หากช่วงเวลาในการจัดทำสัญญาใช้เวลานาน ทำให้การลงนามในสัญญาล่าช้า จะมีผลกระทบต่อเนื่องทำให้วันสิ้นสุดโครงการล่าช้าเกินกำหนดและอาจมีผลกระทบกับการเบิกจ่ายเงินได้ ที่ผ่านมาความเสี่ยงนี้แก้ไขได้โดยการบริหารจัดการที่ดี และบางครั้งให้คู่สัญญาวาง Bank Guarantee ในการจ่ายเงินล่วงหน้าได้ ดังนั้นแม้ว่าความเสี่ยงนี้จะเกิดประจำ (5) แต่ระดับความรุนแรงของผลกระทบอยู่ที่ระดับปานกลาง (3)

- การปฏิบัติงานของคู่สัญญาตามข้อกำหนด (TOR) ในสัญญา ความเสี่ยงมีอัตราส่วนที่แปรผันกลับกับความชำนาญ ประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจเรื่องข้อมูลที่จะนำไปพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการเงิน และเศรษฐกิจมหภาคให้ตรงตามความต้องการของ สศค. ที่ผ่านมาคู่สัญญาที่เข้ามาพัฒนาระบบสารสนเทศส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องข้อมูลเศรษฐกิจในเชิงลึกมากนัก และเจ้าหน้าที่/นักวิเคราะห์ของ สศค. มีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอน ขบวนการทางเทคนิคไม่มากเช่นกัน ทำให้ต้องใช้เวลาในการสื่อสารเพื่อปรับขบวนการคิดความเข้าใจให้ตรงกัน แต่ความเสี่ยงนี้แก้ไขได้โดยการบริหารจัดการที่ดี ดังนั้นแม้ว่าความเสี่ยงนี้จะเกิดบ่อย (4) แต่ระดับความรุนแรงของผลกระทบอยู่ที่ระดับปานกลาง (3)

- ระยะเวลาในการสรุป/ผลการหารือ/ข้อยุติในประเด็นเรื่องข้อมูลและอื่นๆ หลังจากการประชุมระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก (การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก) โดยเฉพาะการขอความร่วมมือในเรื่องข้อมูลเชิงความลับที่ต้องมีการประชุมหารือขอความร่วมมือและหากมีประเด็นหารือ อาจมีการใช้เวลาในการหาข้อยุติในประเด็นต่างๆ ความเสี่ยงนี้แก้ไขได้โดยนโยบายของผู้บริหาร ดังนั้นแม้ว่าความเสี่ยงนี้จะเกิดบ่อย (4) แต่ระดับความรุนแรงของผลกระทบอยู่ที่ระดับปานกลาง (3)

- การบริหารงาน การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และการใช้งานระบบสารสนเทศ เท่าที่ผ่านมาเศรษฐกิจ/เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการหมุนเวียนหน้าที่กันบ่อยๆ ทำให้การติดต่อประสานงานด้านข้อมูล (data) และความต้องการต่างๆ (Requirements) มีความเปลี่ยนแปลงและคลาดเคลื่อนได้ แต่ความเสี่ยงนี้แก้ไขได้โดยการบริหารจัดการที่ดี ดังนั้นแม้ว่าความเสี่ยงนี้จะเกิดบ่อย (4) แต่ระดับความรุนแรงของผลกระทบอยู่ที่ระดับปานกลาง (3)

- ระยะเวลาการเบิกจ่ายเงินที่ไม่สัมพันธ์กับการส่งมอบงานและระยะเวลาในการตรวจรับงาน ตามสภาพความเป็นจริงในการเบิกจ่ายเงินให้คู่สัญญาในแต่ละงวด คณะกรรมการตรวจรับพัสดุของ สศค. มีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนทั้งจำนวนของพัสดุ รวมไปถึงการใช้งานได้จริงตรงกับความต้องการของ สศค. จึงจะถือว่าส่งมอบงานที่สมบูรณ์ และคณะกรรมการตรวจรับพัสดุจึงจะสามารถตรวจรับงานได้ หากคู่สัญญาส่งมอบงานที่ไม่สมบูรณ์ตามงวดงานในสัญญา คณะกรรมการตรวจรับพัสดุต้องแจ้งให้คู่สัญญาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง บางครั้งมีการส่งกลับเพื่อปรับแก้ไขหลายครั้ง ทำให้ต้องมีการขยายระยะเวลาการตรวจรับออกไป ทำให้โครงการล่าช้าออกไปได้ ความเสี่ยงข้อนี้เกี่ยวข้องกับคู่สัญญาโดยตรง แม้จะความเสี่ยงนี้จะเกิดประจำ (5) แต่ระดับความรุนแรงของผลกระทบยังคงอยู่ที่ระดับปานกลาง (3) เนื่องจากคณะกรรมการตรวจรับพัสดุมีการบริหารจัดการและกำกับ ควบคุมดูแลคู่สัญญาได้ในระดับหนึ่ง

- การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง ที่เกิดจากการทุจริตและ/หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในการดำเนินโครงการฯ เกี่ยวกับความเสี่ยงจากปัจจัยภายใน โดยความเสี่ยงในการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง จากการประเมินพบว่าในระยะเวลาที่ผ่านมา สำนักงานเศรษฐกิจการคลังไม่เคยได้รับการร้องเรียนในประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างแต่อย่างใด รวมทั้งการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ค่อนข้างจะทำงานอย่างอิสระ ไม่มีการก้าวล่วงจากผู้บริหาร การจัดซื้อจัดจ้างทุกเรื่องจะต้องผ่านคณะกรรมการทั้งสิ้น และดำเนินการตามแนวทางของระเบียบ e-Auction เช่น ประกาศร่าง TOR ที่ผ่านความเห็นชอบจาก ผอ. สศค. ขึ้นเผยแพร่บนเว็บไซต์ของทั้ง สศค. และกรมบัญชีกลาง เป็นต้น เพื่อทำประชาวิจารณ์ (ขั้นตอนการตรวจสอบของภาคสาธารณะ) ทำให้ไม่มีโอกาสในการล็อกสเปก ดังนั้นการวิเคราะห์ความเสี่ยงความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดจากการทุจริตในส่วนของข้าราชการ สศค. มีโอกาสเกิดขึ้นต่ำมาก คิดเป็นร้อยละ 2-4 เท่านั้น แต่เนื่องจากเป็นโครงการที่มีวงเงินสูงประมาณ 14 ล้านบาท หากเกิดการทุจริตจริงอาจทำให้ระดับความรุนแรงอยู่ในระดับปานกลาง (ระดับ 3)

3. ความเสี่ยงจากการตัดสินใจ ได้แก่

- การปรับแก้ไข/เพิ่มเติม ข้อกำหนด (TOR) ในสัญญา ซึ่งมีผลกระทบกับระยะเวลาการดำเนินงาน เท่าที่ผ่านมามีการปรับแก้ไข/เพิ่มเติม ข้อกำหนด (TOR) ในสัญญาน้อยมาก เนื่องจากมีการทำประชาวิจารณ์โครงการก่อนการประกวดราคาฯ โดยติดต่อให้บริษัทต่างๆ ที่มีความรู้ความชำนาญทางเทคนิคให้เข้ามาร่วมประชาวิจารณ์ ถือเป็นการตรวจทาน TOR อีกรอบหลังจากคณะกรรมการร่าง TOR ได้กำหนดอย่างละเอียดแล้ว ดังนั้นแม้ว่าความเสี่ยงนี้จะเกิดน้อย (2) โดยมีระดับความรุนแรงของผลกระทบอยู่ที่ระดับน้อย (2)

- การตรวจรับงานกรณีผลงานไม่ตรงกับความต้องการใช้ (Requirement) ของ สศค. โดยอำนาจในการ

ตัดสินใจตรวจรับงานในแต่ละงวดอยู่ภายใต้ดุลยพินิจของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุของ สศค. ทั้งนี้จะตรวจรับงานได้ก็ต่อเมื่อมีการส่งมอบงานตรงตามสัญญาทั้งด้านปริมาณ (จำนวน) และคุณภาพ (ผลงานถูกต้องตรงตามความต้องการของ สศค.) เช่น จำนวนระบบเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่ส่งมอบมีคุณลักษณะเฉพาะที่ครบถ้วน จำนวนของระบบงานที่พัฒนาครบถ้วน ข้อมูลในระบบฐานข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วน ตลอดจนระบบงานสารสนเทศใช้งานได้ดี ไม่ขัดข้องและผ่านการทดสอบจากผู้ใช้งานจริงอย่างละเอียดทุกกรณี เป็นต้น เท่าที่ผ่านมากู้สัญญาส่งมอบงานที่ครบถ้วนในเชิงปริมาณแต่ด้านคุณภาพส่วนใหญ่ยังไม่ตรงกับ Requirement ทำให้ต้องส่งงานกลับไปแก้ไขอยู่บ่อยครั้ง แต่เนื่องจากคณะกรรมการตรวจรับพัสดุสามารถกำกับ ดูแล ควบคุมให้คู่สัญญาปรับปรุงและแก้ไขงานให้ตรงตามความต้องการใช้งานของ สศค. ได้ ดังนั้น ถึงแม้ว่าความเสี่ยงนี้จะเกิดบ่อย (4) แต่ระดับความรุนแรงของผลกระทบยังคงอยู่ที่ระดับปานกลาง (3)

การประเมินผลความรุนแรงของผลกระทบ

ความรุนแรงของผลกระทบ	โอกาสที่จะเกิดขึ้น				
	1-เกิดน้อยมาก	2-เกิดขึ้นน้อย	3-เกิดขึ้นมาก	4-เกิดขึ้นบ่อย	5-เกิดขึ้นประจำ
5 - รุนแรงมาก	H	E	E	E	E
4 - รุนแรง	H	•H	•E	E	E
3 - ปานกลาง	•M	M	•H	•H	•E
2 - น้อย	L	•L	M	H	H
1 - น้อยมาก	L	L	L	M	H

หมายเหตุ E = สูงมาก H = สูง M = ปานกลาง L = ต่ำ

2. โครงการขยายบทบาท สศค. สู่มิติภาค และการสัมมนาวิชาการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ส่วนราชการในภูมิภาค ภาคเอกชนและประชาชนได้รับข่าวสารความเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึงเพื่อนำไปใช้ในการปรับตัว เพื่อรองรับผลกระทบด้านต่าง ๆ ได้
2. เพื่อประชาสัมพันธ์ สศค. ให้เป็นที่รู้จักของประชาชนอย่างทั่วถึง

เป้าหมาย

ให้กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ บุคลากรจากส่วนราชการในสังกัดกระทรวงการคลังและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษาและประชาชนในส่วนภูมิภาค ได้รับความรู้เกี่ยวกับ ความเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจ

กิจกรรมของโครงการ

1. การสานเสวนาเรื่องภาพรวมเศรษฐกิจ และงานในความรับผิดชอบที่คาดว่าประชาชนให้ความสนใจ
2. จัดนิทรรศการเพื่อประชาสัมพันธ์ สศค.
3. จัดกิจกรรมช่วยเหลือสังคม โดยบริจาคทุนการศึกษาหรือสิ่งของให้กับโรงเรียนในชนบทที่ยากจน

ปัจจัยเสี่ยง

1. ความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก เช่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นโยบายภาครัฐ สภาพเศรษฐกิจทั้งภายในและต่างประเทศ สภาพสังคม กฎหมาย และภัยธรรมชาติต่างๆ
2. ความเสี่ยงจากปัจจัยภายใน เช่น ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ วัฒนธรรมองค์กร ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ การทุจริตภายในองค์กร
3. ความเสี่ยงจากการตัดสินใจ เช่น ข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจ ความสามารถในการบริหาร

กิจกรรมโครงการ	ปัจจัยเสี่ยง
1. การสานเสวนาเรื่องภาพรวมเศรษฐกิจ และงานในความรับผิดชอบที่คาดว่าประชาชนให้ความสนใจ 2. จัดนิทรรศการเพื่อประชาสัมพันธ์ สศค. 3. กิจกรรมช่วยเหลือสังคม โดยบริจาคทุนการศึกษาหรือสิ่งของให้กับโรงเรียนในชนบทที่ยากจน	1. ความเสี่ยงจากปัจจัยภายใน ความเสี่ยงในการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง 2. ความเสี่ยงจากการตัดสินใจ เช่น ข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดซื้อจัดจ้างไม่เพียงพอ ก่อให้เกิดความผิดพลาดจากการตัดสินใจได้

ระดับความเสี่ยง

ในการดำเนินโครงการกิจกรรม คือ การสานเสวนา เรื่องภาพรวมเศรษฐกิจ และงานในความรับผิดชอบที่คาดว่าประชาชนให้ความสนใจ จัดนิทรรศการเพื่อประชาสัมพันธ์ สศค. และกิจกรรมช่วยเหลือสังคม โดยบริจาคทุนการศึกษาหรือสิ่งของให้กับโรงเรียนในชนบทที่ยากจน เช่น อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวต้องมีขั้นตอนในการจ้างวิทยากร มีค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมสัมมนา ได้แก่ ค่าเช่าที่พัก ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าอาหารและอาหารว่างผู้เข้าร่วมสัมมนา ค่าตัวเครื่องบินและค่าพาหนะอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดการทุจริตในการจ่ายเงินต่าง ๆ ได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงที่อาจจะก่อให้เกิดการทุจริตพบว่า โอกาสที่จะเกิดการทุจริตในโครงการนี้ของ สศค. มีน้อยมาก เนื่องจากการดำเนินโครงการได้มีการตั้งเป็นคณะทำงานฯ โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ และมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายคลังร่วมเป็นคณะทำงานฯ เพื่อทำหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องจ่ายเป็นเงินสด ดังนั้นโอกาสที่จะก่อให้เกิดการทุจริตจึงเกิดได้น้อยมาก เนื่องจากการจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จะต้องสามารถเบิกจ่ายได้ถูกต้องตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด ส่วนความรุนแรงของผลกระทบที่จะเกิดขึ้นนั้น เนื่องจากเป็นโครงการที่ขอใช้งบประมาณ 3 ล้านบาท ความรุนแรงของผลกระทบจึงอยู่ในระดับน้อย และเมื่อวิเคราะห์โอกาสที่จะก่อให้เกิดความทุจริตและความรุนแรงของผลกระทบแล้วอยู่ที่ระดับ L ซึ่งถือว่าเป็นระดับต่ำ

ความรุนแรงของผลกระทบ	โอกาสที่จะเกิดขึ้น				
	1-เกิดน้อยมาก	2-เกิดขึ้นน้อย	3-เกิดขึ้นมาก	4-เกิดขึ้นบ่อย	5-เกิดประจำ
5 - รุนแรงมาก	H	E	E	E	E
4 - รุนแรง	H	H	E	E	E
3 - ปานกลาง	M	M	H	H	E
2 - น้อย	● L	L	M	H	H
1 - น้อยมาก	L	L	L	M	H

หมายเหตุ E = สูงมาก H = สูง M = ปานกลาง L = ต่ำ

3. โครงการอบรมหลักสูตรการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) สู่การปฏิบัติของ สศค.

วัตถุประสงค์

1. สร้างความรู้ ความเข้าใจในแนวทางการพัฒนาองค์กรตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ
2. เตรียมความพร้อมให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ
3. ประชาสัมพันธ์/รณรงค์ให้บุคลากรเห็นความสำคัญของการพัฒนาองค์กรภายใน สศค.
4. กำหนดแนวทางในการนำเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่การปฏิบัติ

เป้าหมาย

ผู้บริหารระดับสูง คณะทำงานการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ และหน่วยงานเจ้าภาพกระบวนการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 120 คน ได้มีการบูรณาการผลงานเพื่อให้การดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของ สศค. สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยเสี่ยง

1 ความเสี่ยงจากปัจจัยภายใน : กระบวนการทำงาน

	ปัจจัยเสี่ยง
	1. ความเสี่ยงจากปัจจัยภายใน : ความเสี่ยงจากการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง

ระดับความเสี่ยง

การวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงเพื่อกำหนดระดับความเสี่ยงของโครงการ(PMQA) นั้น พบว่าโอกาสที่จะเกิดการทุจริตจากการจัดซื้อจัดจ้างนั้น อยู่ในระดับที่ 2 คือ เกิดขึ้นได้น้อย เนื่องจากในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างทุกครั้ง จะต้องผ่านการพิจารณาและดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายคลังและฝ่ายพัสดุ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบการเบิกจ่ายเงิน และระเบียบพัสดุ โอกาสที่จะเกิดการทุจริตจึงเกิดขึ้นได้น้อย ส่วนความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้น อยู่ในระดับที่ 2 คือ น้อย เนื่องจากเป็นโครงการที่ใช้เงินจำนวน 2,000,000 ล้านบาท ความรุนแรงจึงอยู่ในระดับ 2 น้อย และเมื่อวิเคราะห์โอกาสที่จะก่อให้เกิดความทุจริตและความรุนแรงของผลกระทบแล้วอยู่ที่ระดับ L ซึ่งถือว่าเป็นระดับต่ำ

ความรุนแรงของผลกระทบ	โอกาสที่จะเกิดขึ้น				
	1-เกิดน้อยมาก	2-เกิดขึ้นน้อย	3-เกิดขึ้นมาก	4-เกิดขึ้นบ่อย	5-เกิดประจำ
5 - รุนแรงมาก	H	E	E	E	E
4 - รุนแรง	H	H	E	E	E
3 - ปานกลาง	M	M	H	H	E
2 - น้อย	● L	L	M	H	H
1 - น้อยมาก	L	L	L	M	H

หมายเหตุ E = สูงมาก H = สูง M = ปานกลาง L = ต่ำ

แผนป้องกันและปราบปรามการทุจริต 4 ปี (พ.ศ. 2553 - 2556)

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ยุทธศาสตร์	กิจกรรม/โครงการ ปิงงบประมาณ				งบประมาณ				ตัวชี้วัดผลสำเร็จและเป้าหมายปีงบประมาณ พ.ศ.			
	2553	2554	2555	2556	2553	2554	2555	2556	2553	2554	2555	2556
1. ปลุกจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และสร้างวินัย แก่ทุกภาคส่วน	ส่งเสริมการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	รณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้สังคมมีค่านิยม ขกย่องเชิดชู และเห็นคุณค่าของการประพฤติปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรมและจริยธรรม	การรณรงค์เรื่องแนวทางการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลและ	จัดให้มีหลักสูตรการเรียนรู้หรือการฝึกอบรมเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม	20,000				จำนวนครั้งของการรณรงค์เรื่องแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านเสียงตามสาย และ website	จำนวนครั้งของการรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้สังคมมีค่านิยม ขกย่อง เชิดชู และเห็นคุณค่าของการประพฤติปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรม และจริยธรรม	จำนวนครั้งของการรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล	จำนวนข้าราชการและลูกจ้างของ สศค. และหน่วยงานในสังกัด

ยุทธศาสตร์	กิจกรรม/โครงการ ปีงบประมาณ				งบประมาณ				ตัวชี้วัดผลสำเร็จและเป้าหมายปีงบประมาณ พ.ศ.			
	2553	2554	2555	2556	2553	2554	2555	2556	2553	2554	2555	2556
2. รวมพลังแผ่นดินป้องกันและปราบปรามการทุจริต	ศึกษาแนวทางในการให้มีโครงการศูนย์รับการร้องทุกข์เกี่ยวกับการทุจริตในองค์กร	จัดตั้งศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์	ติดตามผลความพึงพอใจต่อการดำเนินการศูนย์รับเรื่องราวร้องเรียนร้องทุกข์	เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้อาสาสมัครประชาชนมีความตื่นตัวต่อสภาพปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ	10,000				ความสำเร็จของการศึกษาแนวทางการจัดตั้งศูนย์รับเรื่องราวร้องเรียนร้องทุกข์	ความสำเร็จในการจัดตั้งศูนย์รับเรื่องราวร้องเรียนร้องทุกข์	ร้อยละความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์รับเรื่องราวร้องเรียนร้องทุกข์	ร้อยละของความสำเร็จในการรับและตอบเรื่องราวร้องเรียนร้องทุกข์ผ่านศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์
3. เสริมสร้างความเข้มแข็งแก่หน่วยงานต่อต้านการทุจริต	ศึกษาดูงานของกรมอื่นในสังกัดกระทรวงการคลังในเรื่องเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง	พัฒนาการทำงานเป็นทีมอย่างเข้มแข็งเพื่อให้เกิดช่องทางการทุจริตได้น้อยที่สุด	การอบรมเจ้าหน้าที่กลุ่มเสี่ยงที่อาจจะก่อให้เกิดการทุจริตโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ	การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวินัยและโทษของการผิดวินัยของบุคลากรขององค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	20,000				จำนวนครั้งของการศึกษาดูงานกรมในสังกัดกระทรวงการคลัง / 2 ครั้ง	ความสำเร็จของการอบรมเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม	ความสำเร็จของการฝึกอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่กลุ่มเสี่ยงที่อาจจะก่อให้เกิดการทุจริตโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจเกี่ยวกับ	ความสำเร็จของการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวินัยและโทษของการผิดวินัย

ยุทธศาสตร์	กิจกรรม/โครงการ ปีงบประมาณ				งบประมาณ				ตัวชี้วัดผลสำเร็จและเป้าหมายปีงบประมาณ พ.ศ.			
	2553	2554	2555	2556	2553	2554	2555	2556	2553	2554	2555	2556
4. สร้างบุคลากรมืออาชีพป้องกันและปราบปรามการทุจริต	การอบรมข้าราชการในสังกัดเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	การส่งเจ้าหน้าที่ในสังกัดกลุ่มตรวจสอบภายในเข้าศึกษาดูงานในหน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการปราบปรามการทุจริต	การอบรมข้าราชการในสังกัดเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	การส่งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	20,000				ความสำเร็จของการฝึกอบรม	ความสำเร็จของการส่งเจ้าหน้าที่ในสังกัดกลุ่มตรวจสอบภายในเข้าศึกษาดูงานในหน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการปราบปรามการ	ความสำเร็จของการฝึกอบรม	ร้อยละของจำนวนเจ้าหน้าที่ที่เข้าอบรม/